Sporcu Durumluk Öz Ele?tiri Ölçe?i

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *Sporcu Durumluk Öz Ele?tiri Ölçe?i*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=31002

ARABPSYCHOLOGY.COM

Özet

Sporcu Durumluk Öz Ele?tiri Ölçe?i (SDÖEÖ), sporcular?n yak?n zamanda deneyimledikleri olumsuz bir spor olay? sonras?nda ortaya ç?kan durumluk
öz ele?tiri düzeylerini ölçmek amac?yla uyarlanm?? psikometrik bir araçt?r.
Emre Ozan Tingaz taraf?ndan Türkçeye uyarlanan bu ölçek, geçerlik ve güvenirlik çal??malar? sonucunda spor bilimleri alan?nda kullan?ma sunulmu?tur.
Yap?lan analizler, ölçe?in tek faktörlü bir yap? sergiledi?ini ve sporcular?n hatalara kar?? gösterdikleri a??r? ilgiyi ölçen di?er bir ölçekle anlaml? düzeyde pozitif korelasyon gösterdi?ini ortaya koymu?tur.

Anahtar Kelimeler

Sporcu Durumluk Öz Ele?tiri Ölçe?i, **öz ele?tiri**, spor psikolojisi, uyarlama çal??mas?, **geçerlik**, **güvenirlik**.

Yazarlar

Emre Ozan Tingaz.

Amaç

Bu ölçek, sporcular?n performans s?ras?nda veya sonras?nda ya?ad?klar? olumsuzluklara kar?? geli?tirdikleri
durumluk öz ele?tirel dü?üncelerin yo?unlu?unu ve niteli?ini ölçmeyi amaçlamaktad?r.
Öz ele?tiri, sporcular?n psikolojik sa?l???n? ve sonraki performanslar?n? etkileyen önemli bir faktör oldu?undan,
bu yap?y? do?ru bir ?ekilde de?erlendirmek, spor psikolojisi müdahaleleri için kritik öneme sahiptir.

Ölçe?in temel amac?, orijinal yap?n?n kültürel ve dilsel olarak Türk sporcu popülasyonuna uygunlu?unu test etmek ve
psikometrik aç?dan sa?lam bir ölçüm arac? sa?lamakt?r. Uyarlama çal??mas?, ölçe?in tek faktörlü yap?s?n?
Türk kültüründe de destekledi?ini göstermi?tir.

Yap?

Sporcu Durumluk Öz Ele?tiri Ölçe?i, sporcunun yak?n zamanda ya?ad??? olumsuz bir olay ba?lam?nda ortaya ç?kan
"durumluk öz ele?tiri" (state self-criticism) yap?s?n? ölçmektedir. Bu yap?, genellikle sporcular?n bir hata veya

ARABPSYCHOLOGY.COM

ba?ar?s?zl?k sonras? kendilerini yarg?lama, suçlama ve ele?tirme e?ilimlerini kapsar. Bu durum, sporcular?n
duygusal tepkilerini, motivasyonlar?n? ve dikkatlerini do?rudan etkileyebilir.

Ölçek, sporcunun ya?ad??? olumsuz duruma ba?l? olarak de?i?en, anl?k ve duruma özgü ele?tirel dü?üncelere odaklanmaktad?r.
Bu, genel ki?ilik özelli?i olan kronik öz ele?tiriden farkl? olarak, spesifik bir olay sonras? ortaya ç?kan
bili?sel ve duygusal tepkileri de?erlendirir.

Geçerlik

Ölçe?in yap? geçerli?ini incelemek amac?yla Do?rulay?c? Faktör Analizi (DFA) uygulanm??t?r.
DFA sonuçlar?, ölçe?in tek faktörlü yap?s?n?n uygun oldu?unu göstermi?tir. Madde faktör yüklerinin .32 ile .85 aras?nda de?i?ti?i ve
uyum iyili?i indeksleri de?erlerinin (χ^2/Sd=2.114; RMESA=.057, CFI=.983, GFI=.981, AGFI=.951, NFI=.968, TLI=.967) kabul edilebilir s?n?rlar içinde oldu?u rapor edilmi?tir.

Yak?nsak geçerli?e kan?t sa?lamak amac?yla Ortalama Aç?klanan Varyans (AVE) ve Bile?ik Güvenirlik (CR) de?erleri incelenmi?tir.
AVE de?eri (.449) ve CR de?eri (.845) elde edilmi?, bu de?erler yap?n?n içsel tutarl?l???n? ve ili?kili oldu?u teorik yap?larla uyumunu desteklemi?tir.
Ölçüt ba??nt?l? geçerlik ise, Sporcu Durumluk Öz Ele?tiri Ölçe?i ile Hatalarla A??r? ?lgilenme Ölçe?i aras?ndaki pozitif korelasyon (r=.357) ile kan?tlanm??t?r.
Ayr?ca, iç tutarl??a yönelik madde geçerli?i analizinde, alt %27 ve üst %27 gruplar?n madde ortalamalar? aras?ndaki farklar?n anlaml? oldu?u görülmü?tür, bu da maddelerin ay?rt edicili?ini göstermi?tir.

Güvenirlik

Ölçe?in güvenirlik analizleri, iç tutarl?l?k ve test-tekrar test yöntemleri kullan?larak gerçekle?tirilmi?tir.
?ç tutarl?l?k katsay?s? olan Cronbach's alpha de?eri .782 olarak belirlenmi?tir. Bu de?er, ölçe?in maddelerinin tutarl? bir ?ekilde ayn? yap?y? ölçtü?ünü göstermektedir.

?ki hafta arayla yap?lan test-tekrar test güvenirlik çal??mas?nda ise, S?n?f ?çi Korelasyon Katsay?s? (ICC) .463 olarak bulunmu?tur.
Bu de?er, durumluk bir yap?y? ölçen ölçekler için beklenen bir durum olmakla birlikte, ölçe?in zaman içindeki kararl?l???n?n zay?f oldu?unu i?aret etmektedir.
Durumluk ölçekler, do?as? gere?i bireyin anl?k durumunu yans?tt??? için, k?sa süreli kararl?l???n dü?ük olmas? kabul edilebilir bir durumdur.

ARABPSYCHOLOGY.COM

Faktör Analizi

Yap?lan Do?rulay?c? Faktör Analizi (DFA), Sporcu Durumluk Öz Ele?tiri Ölçe?i'nin Türk popülasyonunda orijinal yap?s?na benzer ?ekilde tek faktörlü bir yap?y? korudu?unu do?rulam??t?r.
Bu tek faktörlü model, elde edilen uyum iyili?i indeksleri ile güçlü bir ?ekilde desteklenmi?tir.

Uyum iyili?i indeksleri, modelin gözlenen veriyle ne kadar iyi uyum sa?lad???n? gösterir. Elde edilen de?erler (RMSEA=.057, CFI=.983, TLI=.967 gibi), modelin mükemmel veya çok iyi uyum gösterdi?ini kan?tlamaktad?r.
Bu bulgular, ölçe?in sporcularda durumluk öz ele?tiriyi ölçmek için geçerli ve tutarl? bir yap?sal temel sundu?unu göstermektedir.

Ölçek Bilgileri

Test Çe?idi: Uyarlama

Format: Durumluk Öz Ele?tiri Düzeyini Ölçen Raporlama Ölçe?i.

Mevcut Diller: Türkçe.

Popülasyon Grubu: Sporcular.

Ya? Grubu: Belirtilmemi? (Genellikle yeti?kin veya ergen sporcular).

Popülasyon Detaylar?: Geçerlik ve güvenirlik çal??mas?, farkl? bran?lardan sporcular üzerinde gerçekle?tirilmi?tir.

Test Metodolojisi: Bireylerin, yak?n zamanda ya?ad?klar? olumsuz bir spor olay? hakk?ndaki öz ele?tirel dü?üncelerini 1'den 10'a kadar derecelendirmelerini gerektiren Likert tipi derecelendirme.

Anahtar Kelimeler

Sporcu, durumluk psikoloji, öz yarg?lama, **DFA**, **uyum iyili?i**, Cronbach's alpha, yak?nsak geçerli?e.

Yazarlar

Yazar ORCID Tan?mlay?c?s?: Belirtilmemi?tir.

Ba?l?l?k E-posta Adresleri: emreozantingaz@gmail.com

Yaz??ma Adresi: Emre Ozan Tingaz.

ARABPSYCHOLOGY.COM

?zinler, Ücretler ve Test Y?l?

Ölçe?in uyarlama çal??mas? 2021 y?l?nda yay?nlanm??t?r. Ölçe?in kullan?m? için yazar Emre Ozan Tingaz ile e-posta yoluyla ileti?ime geçilmesi önerilmektedir.
Orijinal makale, Dergipark üzerinden aç?k eri?ime sahiptir.

Ölçe?in orijinal PDF'i a?a??daki ba?lant?dan indirilebilir: sporcu-durumluk-oz-elestiri-olcegi-toad.pdf

Referanslar

Tingaz, E. O. (2021). Sporcu Durumluk Öz Ele?tiri Ölçe?i'nin Türkçeye uyarlanmasi: Geçerlik ve güvenirlik çal??mas?.
SPORMETRE Beden E?itimi ve Spor Bilimleri Dergisi, 19(4), 135-144. DOI: 10.33689/spormetre.937941.
Makaleye Dergipark üzerinden eri?im sa?lanabilir: dergipark.org.tr

Sporcu Durumluk Öz Ele?tiri Ölçe?i Maddeleri

ÖNEML?: A?a??daki ölçek maddeleri orijinal dilinde korunmal? ve hiçbir ?ekilde de?i?tirilmemelidir.

Yak?n zamanda sporda ya?ad???n?z olumsuz bir olay hakk?nda ne s?kl?kla öz ele?tirel dü?ünceleriniz oldu?
Yak?n zamanda sporda ya?ad???n?z olumsuz bir olay ile ilgili öz ele?tirel dü?ünceleriniz ne kadar istem d???yd??
Yak?n zamanda sporda ya?ad???n?z olumsuz bir olay ile ilgili öz ele?tirel dü?üncelerinizden kendinizi uzakla?t?rmak ne kadar kolay oldu?

ARABPSYCHOLOGY.COM